

Отримано: 06.03.2026

Прийнято: 31.03.2026

Опубліковано: 23.04.2026

УДК 330.3:7.05:338.2

DOI: 10.30857/2786-5398.2026.2.3

КРЕАТИВНІ ІНДУСТРІЇ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ

МАРГАСОВА ВІКТОРІЯ ГЕННАДІЇВНА

доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів,
Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

<https://orcid.org/0000-0001-8582-2158>
viktoriya.margasova@gmail.com

РУДЕНКО ВАЛЕНТИНА СЕРГІЇВНА

докторант кафедри маркетинга
Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

доктор філософії з економіки,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, Україна

<https://orcid.org/0000-0001-9867-5951>
vs.rudenko@kubg.edu.ua

Анотація. У статті досліджено креативні індустрії як важливий елемент формування національної креативної економіки. Обґрунтовано, що дана категорія охоплює сукупність видів економічної діяльності, які враховують інтелектуальний капітал, культурний потенціал та інноваційні рішення. Встановлено, що креативні індустрії забезпечують трансформацію культурних ресурсів в економічну цінність, формування доданої вартості, створення нових робочих місць та підвищення конкурентоспроможності національної економіки. У процесі дослідження визначено взаємозв'язок між розвитком креативних індустрій та макроекономічними показниками. Доведено, що креативний сектор інтегровано у систему національної економіки через вплив на зайнятість населення та розвиток суміжних галузей, зокрема інформаційних технологій, освіти, туризму та сфери послуг. Обґрунтовано мультиплікативний ефект креативних індустрій, який визначений у стимулюванні інноваційної діяльності, розширенні підприємницького середовища та посиленні економічної динаміки. Основними чинниками розвитку креативних індустрій є цифровізація економіки, розвиток людського капіталу, інституційна підтримка та державна політика стимулювання інновацій. Встановлено, що в умовах соціально-економічної нестабільності та воєнного стану креативний сектор має принцип адаптивності. Обґрунтовано, що розвиток креативних індустрій є важливим чинником забезпечення сталого економічного зростання, структурної модернізації економіки та інтеграції України у глобальний економічний простір. Обґрунтовані заходи визначають основу для становлення стійкої та конкурентоспроможної національної креативної економіки України. Перспективами подальших досліджень є розроблення економіко-математичних моделей оцінки впливу креативних індустрій на макроекономічні показники та обґрунтування ефективних механізмів державної політики щодо стимулювання розвитку креативної економіки.

Ключові слова: креативні індустрії; креативна економіка; культура; культурні послуги; інновації; інформаційні технології; економіка України.

CREATIVE INDUSTRIES AS THE BASIS FOR FORMING A NATIONAL CREATIVE ECONOMY

MARHASOVA VIKTORIIA

Doctor of Science in Economics, Professor, Professor of the Department of Finance,
Kyiv National University of Technologies and Design, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0001-8582-2158>

viktoriya.margasova@gmail.com

RUDENKO VALENTYNA

Doctoral Candidate of the Department of Marketing,
Kyiv National University of Technologies and Design, Ukraine

Doctor of Philosophy in Economics,
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0001-9867-5951>

vs.rudenko@kubg.edu.ua

Abstract. The article examines creative industries as an important structural element in the formation of a national creative economy. It is substantiated that this category encompasses a set of economic activities that take into account intellectual capital, cultural potential, and innovative solutions. It is established that creative industries transform cultural resources into economic value, generate added value, create new jobs, and increase the competitiveness of the national economy. In the course of the research, the relationship between the development of creative industries and macroeconomic indicators was identified. It is proven that the creative sector is integrated into the national economy through its impact on employment and the development of related industries, particularly information technology, education, tourism, and the service sector. The multiplicative effect of creative industries, which is defined as stimulating innovative activity, expanding the business environment, and strengthening economic dynamics, is substantiated. The main factors of the development of creative industries are the digitalization of the economy, the development of human capital, institutional support, and state policy to stimulate innovation. It has been established that, in conditions of socio-economic instability and martial law, the creative sector is characterized by adaptability. It is substantiated that the development of creative industries is an important factor in ensuring sustainable economic growth, structural modernization of the economy, and Ukraine's integration into the global economic space. It has been found that creative industries have an intersectoral nature and generate a multiplier effect through integration with other sectors. Substantiated measures will serve as the basis for developing a sustainable and competitive national creative economy in Ukraine. Prospects for further research include developing economic and mathematical models to assess the impact of creative industries on macroeconomic indicators and justifying effective state policy mechanisms to stimulate the development of the creative economy.

Keywords: creative industries; creative economy; culture; cultural services; innovation; information technologies; economy of Ukraine.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку соціально-економічна волатильність впливає на сталий перехід від матеріальних до нематеріальних механізмів національного економічного розвитку. У цьому контексті вагоме значення мають культура, інтелектуальний капітал, інновації, знання та творчий потенціал, які у своїй синергії формують основу креативної економіки. Відповідно, креативні індустрії є важливим інструментом, що забезпечує формування та розвиток національної креативної економіки,

сприяючи створенню доданої вартості, розвитку підприємництва та підвищенню конкурентоспроможності країни.

Актуальність дослідження сутності креативних індустрій в системі формування національної креативної економіки в Україні зумовлена необхідністю посилення сталого розвитку національної економіки, розвитку інноваційного середовища та підвищення ефективності використання культурного потенціалу. Доцільним є визначення економічної значимості креативних індустрій, аналіз їхнього впливу на макроекономічні процеси та обґрунтування механізмів розвитку креативних індустрій у перспективі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Напрямом дослідження креативних індустрій є досить поширеним у науковому дискурсі. Досліджуваним є питання сутності та економічного прояву функціонування креативних індустрій. Зокрема, А. Штефан [10] визначає, що креативні індустрії є видами економічної діяльності, які характеризуються поєднанням художньої і технічної творчості з бізнес-рішеннями. В продовження, група науковців С. Федоренко, Л. Бутко, В. Маслак [8] акцентують на тому, що креативні індустрії враховують широкий спектр галузей, таких як музика, кіно, мистецтво, дизайн, відеоігри та забезпечують стимулювання інновацій та економічне зростання.

У своїх дослідженнях Н. Чала [9] аргументує поняття креативних індустрій як економічну категорію, що базується на максимальному використанні у господарській діяльності творчого потенціалу людини. Також науковці Ю. Забалдіна, Т. Ткаченко, С. Хлопяк [1] обґрунтовують, що креативні індустрії виступають одним із ключових драйверів глобальної економіки знань, поєднуючи культурні та інноваційні компоненти, генеруючи значну додану вартість і створюючи робочі місця. В свою чергу, І. Свишук [6] визначає проблему розвитку креативних індустрій в Україні, що постає в контексті глобальних трансформацій та адаптації до сучасних економічних викликів.

Отже, на основі проведеного дослідження наукових джерел з відповідною тематикою варто зазначити, що на сучасному етапі креативні індустрії є вагомим елементом національної економіки. Поруч з цим, важливим є дослідження якісного та кількісного впливу креативних індустрій на систему розвитку національної креативної економіки.

Метою статті є дослідження креативних індустрій в системі формування національної креативної економіки та обґрунтування основних напрямів розвитку креативних індустрій в умовах сучасних соціально-економічних трансформацій.

Результати та обговорення. Креативні індустрії є елементом креативної економіки, що забезпечує трансформацію культурного потенціалу країни в економічну цінність. Економічна сутність даної категорії полягає у створенні, виробництві та комерціалізації культурного і креативного продукту, що характеризується високим рівнем інтелектуальної складової та інноваційності. В результаті, креативні індустрії є основою для розвитку нової економічної моделі, яка враховує рівень культурного потенціалу, інновацій, знань, інформаційних технологій та цифрових рішень.

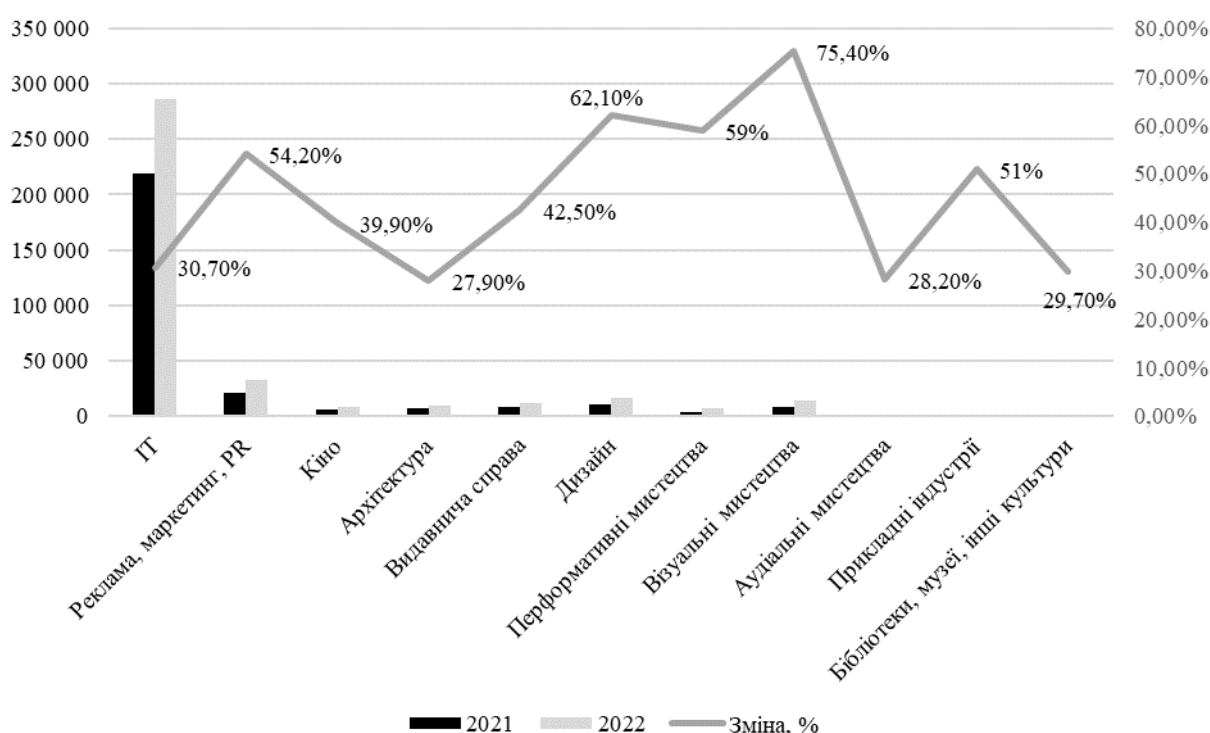
Стан розвитку національної креативної економіки залежить від рівня сформованості креативних індустрій, які забезпечують формування доданої вартості, створення нових робочих місць та стимулювання підприємницької активності [5]. Характерними рисами цього сектору є його міжгалузевий характер, що забезпечує взаємозв'язок із іншими секторами економіки, зокрема інформаційними технологіями, освітою, туризмом та сферою послуг. Така взаємодія сприяє сталому розвитку національної економіки.

Креативні індустрії як елемент національної креативної економіки включають різні види економічної діяльності. Сформована структура спрямована на виробництво культурного та креативного продукту, використання інноваційних підходів і сучасних інформаційних технологій. Креативна економіка забезпечує економічне зростання та сприяє

збереженню культурної ідентичності, розвитку людського капіталу та інтеграції країни у міжнародний культурно-економічний простір.

Суттєву роль у розвитку креативних індустрій має цифровізація. Використання сучасних інформаційних технологій та цифрових рішень сприяє ширшому доступу до транснаціональних ринків, підвищенню ефективності виробничих процесів та активізації інноваційної діяльності. Результативним показником є встановлення якісно нового економічного середовища, де креативні індустрії виступають важливим механізмом підвищення конкурентоспроможності країни.

Україна має значний потенціал для розвитку креативної економіки. Перспективні напрями визначені високим рівнем людського капіталу, багатою культурною спадщиною та активним розвитком цифрових технологій. Доцільним є аналіз впливу дії воєнного стану на динаміку розвитку креативних індустрій (рис. 1).

Джерело: побудоване на основі [3, 7].

Рис. 1. Динаміка кількості суб'єктів креативних індустрій, 2021–2022 рр., осіб, %

Динаміка кількості суб'єктів креативних індустрій у 2021–2022 роках має тенденцію до зростання в усіх напрямках. Відповідно, варто зробити висновок, що початок повномасштабного вторгнення 2022 року не суттєво вплинув на розвиток галузі. Найбільше зростання визначено у секторах візуальних мистецтв, дизайну, перформативних мистецтв та реклами і маркетингу. Показники свідчать про адаптивність креативного сектору до кризових умов, зокрема через застосування цифрових рішень у діяльності, фрилансу та дистанційної зайнятості. Для національної економіки важливим є зростання ІТ-сфери, як інструмента забезпечення макроекономічної стабільності в умовах соціально-економічної волатильності та механізму функціонування критичної інфраструктури [3, 7].

Причино-наслідкові зв'язки в межах зростання кількості суб'єктів креативної індустрії спричинені вимушеною трансформацією системи зайнятості. Зокрема, через початок повномасштабного вторгнення структура зайнятості населення зазнала

трансформаційного переорієнтування на більш адаптивні та менш капіталомісткі види діяльності. У цьому контексті, вагомим значення набули саме креативні індустрії.

Креативні індустрії в умовах війни виконують важливу соціально-економічну функцію. Результативними показниками є забезпечення можливості самозайнятості населення, збереження доходів та підтримка культурного середовища. Відповідно, в умовах воєнного стану дана економічна галузь має відносну стійкість та здатність до розвитку, що підтверджує її вагомий роль у процесах економічного відновлення України. Сфера креативної економіки має сталу підтримку в межах державної політики підтримки. На державному рівні визначено ряд пільг та грантових умов для розвитку даного напрямку економічної активності. Прикладом цього, є гранти від держави за таких умов [4]:

1. 100 000 грн для фрилансерів-ФОПів;
2. 200 000 грн для бізнесу, що створює 1 робоче місце;
3. 500 000 грн для бізнесу за умови створення 2 робочих місць і співфінансування

70/30.

4. 1 000 000 грн для бізнесу за умови створення 4 робочих місць і співфінансування

70/30.

На основі проведеного дослідження варто визначити, що вагомим напрямом розвитку системи креативних індустрій є цифровізація креативного сектору. Такий підхід передбачає активне впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у процеси створення, виробництва та розповсюдження креативної продукції. Результативними показниками стануть розширення доступу до міжнародних ринків, підвищення конкурентоспроможності та інтеграція українських креативних індустрій у міжнародний економічний простір.

Задля ефективного розвитку сфер креативної економіки також важливим є розвиток людського капіталу та освіти. Відповідний підхід обумовлений формуванням професійних компетентностей, розвитком творчого мислення та підтримкою інноваційної діяльності. Оновлення та модернізація освітніх програм є доцільним задля зміцнення впливу креативних індустрій на освітню складову, що сприятиме розвитку міждисциплінарної підготовки та стимулюванню підприємницької активності. Важливу роль відіграє також підтримка молодих фахівців, стартапів та креативних ініціатив.

Стале забезпечення державної підтримки креативних індустрій має включати вдосконалення нормативно-правової бази, створення сприятливого бізнес-середовища та реалізацію фінансових інструментів підтримки. Практичними механізмами можуть стати надання грантового фінансування, податкових стимулів та програм підтримки підприємництва. Це дозволяє забезпечити стабільність функціонування суб'єктів креативної економіки та стимулювати створення нових робочих місць.

Доцільним напрямом є формування креативних кластерів та розвиток міжгалузевої взаємодії. Такий підхід має враховувати об'єднання підприємств, освітніх установ, органів державної влади та місцевого самоврядування. Результативними показниками стануть концентрація ресурсів, обмін знаннями та формування інноваційного середовища. Креативні кластери сприятимуть синергії між різними секторами економіки, підвищуючи ефективність функціонування креативних індустрій.

В умовах воєнного стану актуальним напрямом є забезпечення стійкості та відновлення креативного сектору. Основними заходами мають стати: адаптація бізнес-моделей до кризових умов; підтримка релокованих підприємств; розвиток дистанційних форм зайнятості та використання цифрових платформ. Реалізація обґрунтованих напрямів розвитку креативних індустрій сприятиме формуванню ефективної національної креативної економіки, підвищенню рівня інноваційності, конкурентоспроможності та забезпеченню сталого економічного розвитку України.

Висновки. Отже, креативні індустрії є вагомою структурною складовою креативної економіки. Відповідна галузь забезпечує трансформацію інтелектуального, культурного та творчого потенціалу в економічну цінність. У своєму функціоналі креативні індустрії поєднують культурні, інновації, цифрові технології та економічні вектори. Визначена структура формує нову модель економічного зростання, орієнтовану на створення доданої вартості, розвиток людського капіталу та підвищення конкурентоспроможності національної економіки. Виявлено, що креативні індустрії мають міжгалузевий характер і формують мультиплікативний ефект через інтеграцію з секторами економіки.

Креативні індустрії мають адаптивний потенціал до соціально-економічної волатильності. Відповідна категорія має економічну та соціальну функцію, що впливає на дотримання макроекономічної стійкості країни. Перспективами розвитку даного напрямку є посилення ефективності державної політики, інтеграція цифрових рішень, розвиток креативних кластерів та людського капіталу. Обґрунтовані заходи формують основу для становлення стійкої та конкурентоспроможної національної креативної економіки України.

References

Література

1. Zabaldina, Yu., Tkachenko, T., & Khlopiak, S. (2025). Kreatyvni industrii yak faktor ekonomichnoho zrostantia [Creative industries as a factor of economic growth]. *Zovnishnia torhivlia: ekonomika, finansy, pravo. Seriia. Ekonomichni nauky*, 4(141), 18–39. DOI: [https://doi.org/10.31617/3.2025\(141\)02](https://doi.org/10.31617/3.2025(141)02) [in Ukrainian].
1. Забалдіна Ю., Ткаченко Т., Хлопяк С. Креативні індустрії як фактор економічного зростання. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Серія. Економічні науки*. 2025. №. 4 (141). С. 18–39. DOI: [https://doi.org/10.31617/3.2025\(141\)02](https://doi.org/10.31617/3.2025(141)02).
2. Ministry of Culture and Information Policy of Ukraine (n.d.). Kreatyvni industrii: yikh rol ta mistse u suchasnomu ukrayinskomu suspilstvi [Creative industries: their role and place in modern Ukrainian society]. URL: <https://mincult.gov.ua/news/kreatyvni-industriyi-yih-rol-ta-misce-u-suchasnomu-ukrayinskomu-suspilstvi/> [in Ukrainian].
2. Креативні індустрії: їх роль та місце у сучасному українському суспільстві. *Міністерство культури та інформаційної політики України*. URL: <https://mincult.gov.ua/news/kreatyvni-industriyi-yih-rol-ta-misce-u-suchasnomu-ukrayinskomu-suspilstvi/>
3. Ukrainian Center for Cultural Studies (n.d.). Kreatyvni industrii: osnovni pokaznyky diialnosti (2023–2024): statystychnyi ohliad [Creative industries: main performance indicators (2023–2024): statistical review]. URL: <https://mcsc.gov.ua/wp-content/uploads/2025/11/kreatyvni2025-1.pdf> [in Ukrainian].
3. Креативні індустрії: основні показники діяльності (2023–2024): статистичний огляд. *Український центр культурних досліджень*. URL: <https://mcsc.gov.ua/wp-content/uploads/2025/11/kreatyvni2025-1.pdf>.
4. Ministry of Culture and Information Policy of Ukraine (2024). U Kyievi startuvav VII Mizhnarodnyi forum "Kreatyvna Ukraina". 2024 – Rethinking. Culture [The VII International Forum "Creative Ukraine" has started in Kyiv. 2024 – Rethinking. Culture.]. URL: <https://mincult.gov.ua/news/u-kyievi-vidbuvsya-vii-mizhnarodnyj-forum-kreatyvna-ukrayina-2024-rethinking-culture/> [in Ukrainian].
4. У Києві стартував VII Міжнародний форум "Креативна Україна". 2024 – Rethinking. Culture. *Міністерство культури та інформаційної політики України*. 2024. URL: <https://mincult.gov.ua/news/u-kyievi-vidbuvsya-vii-mizhnarodnyj-forum-kreatyvna-ukrayina-2024-rethinking-culture/>
5. Pro kulturu: Zakon Ukrainy [On culture: Law of Ukraine dated 14.12.2010 No. 2778-VI]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text> [in Ukrainian].
5. Про культуру: Закон України від 14.12.2010 № 2778-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text>.

6. Svyshchuk, I. (2025). Suchasni trendy rozvytku kreatyvnykh industrii v Ukraini [Current trends in the development of creative industries in Ukraine]. *Stalyi rozvytok ekonomiky*, 1(52), 150–157. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-52-21> [in Ukrainian].
7. UFS (n.d.). Stan suchasnoi kreatyvnoi ekonomiky i kreatyvnykh industrii [The current state of the creative economy and creative industries]. URL: <https://usf.com.ua/stan-suchasnoi-kreatyvnoi-ekonomiky-i-kreatyvni-industrij/> [in Ukrainian].
8. Fedorenko, S., Butko, L., & Maslak, V. (2025). Kreatyvni industrii: vyznachennia, kontekstualni vidminnosti ta kluchovi aspekty analizu [Creative industries: definitions, contextual differences and key aspects of analysis]. *Pytannia kulturolohii*, (45), 49–62. DOI: <https://doi.org/10.31866/2410-1311.45.2025.325020> [in Ukrainian].
9. Chala, N. (2018). Chy stanut kreatyvni industrii draiveramy ekonomichnoho zrostantia v Ukraini? [Will creative industries become drivers of economic growth in Ukraine?]. *Naukovi zapysky NaUKMA. Ekonomichni nauky*, 3(1), 115–119. DOI: <https://doi.org/10.18523/2519-4739312018150648> [in Ukrainian].
10. Shtefan, A. S. (2022). Kreatyvni industrii yak osnova kreatyvnoi ekonomiky v Ukraini [Creative industries as the basis of the creative economy in Ukraine]. *Intelektualna vlasnist v kreatyvnykh industriiakh: zbirnyk materialiv III Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii* (Kyiv, November 12, 2021) (pp. 163–167). Kyiv: NDI intelektualnoi vlasnosti NAprN Ukrainy, Navchalno-naukovyi instytut prava KNU im. T. Shevchenka [in Ukrainian].
6. Свищук І. Сучасні тренди розвитку креативних індустрій в Україні. *Сталий розвиток економіки*. 2025. No. 1 (52). С. 150–157. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-52-21>.
7. Стан сучасної креативної економіки і креативних індустрій. УФС – Український фонд стартанів: вебсайт. URL: <https://usf.com.ua/stan-suchasnoi-kreatyvnoi-ekonomiky-i-kreatyvni-industrij/>
8. Федоренко С., Бутко Л., Маслак В. Креативні індустрії: визначення, контекстуальні відмінності та ключові аспекти аналізу. *Питання культурології*. 2025. Вип. 45. С. 49–62. DOI: <https://doi.org/10.31866/2410-1311.45.2025.325020>.
9. Чала Н. Чи стануть креативні індустрії драйверами економічного зростання в Україні? *Наукові записки НаУКМА. Економічні науки*. 2018. No. 3 (1). С. 115–119. DOI: <https://doi.org/10.18523/2519-4739312018150648>.
10. Штефан А. С. Креативні індустрії як основа креативної економіки в Україні. *Інтелектуальна власність в креативних індустріях: збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Київ, 12 листопада 2021 р.). Київ: НДІ інтелектуальної власності НАПрН України, Навчально-науковий інститут права КНУ ім. Т. Шевченка, 2022. С. 163–167.